

Konal sa 3. ročník konferencie „Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2015“

V dňoch 5. a 6. 10. 2015 sa v priestoroch Holiday village Tatralandia Liptovský Mikuláš, konal 3. ročník medzinárodnej konferencie *Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2015*. Podujatie, ktoré organizovalo Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Slovenskou lesníckou spoločnosťou je určené širokému okruhu vlastníkov a užívateľov lesa, odborným lesným hospodárom, držiteľom osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s lesným reprodukčným materiálom, vedecko-výskumným pracovníkom a doktorandom, pracovníkom štátnej správy, lesníckych inštitúcií a ostatným záujemcom o pestovanie lesných drevín. Cieľom konferencie bolo poskytnúť účastníkom z lesníckej praxe a širokej lesníckej verejnosti aktuálne informácie a najnovšie poznatky výskumu z oblasti zakladania, pestovania a produkcie lesa a ponúknuť priestor pre odbornú diskusiu, kde pracovníci lesnej prevádzky mohli prezentovať svoje námety na výskumné riešenie problémov v oblasti pestovania a produkcie lesa, s ktorými sa pri svojej práci stretávajú. Na konferencii odznelo 10 príspevkov, ktoré sa tematicky zaoberali aktuálnymi problémami zakladania a pestovania lesov.

Príspevok Z. Neznajovej a O. Hrdličku z Lesov ČR, s. p., Semenárskeho závodu Týniště nad Orlicí s názvom „*Zakladanie semenných sadů druhé generace*“ priblížil okrem histórie zakladania prvých sadov, charakteristiky a hodnotenia testovacích výsadiieb potomstiev semenných sadov (konkrétne na príklade borovice lesnej) v rôznych lokalitách Čiech a následné zakladanie jej semenných sadov druhej generácie. Ukazuje sa opäť ako je dôležitá spolupráca lesníckej prevádzky s výskumnou zložkou predstavovanou VÚLHM ale predovšetkým FLD ČZU v Prahe.

V príspevku „*Rekonštrukcie smrečín na Kysuciach s použitím umelej obnovy sejbou a sadbou*“ prezentovala A. Túčeková z NLC - LVÚ Zvolen, odbor pestovania a produkcie lesa ďalšie poznatky z umelej obnovy sejbou (klasická sejba a mikrovýsevy vo vegetačných bunkách) a sadbou (voľnokorenné a krytokorenné sadenice) 4 drevín, v priebehu 4 vegetačných období na Demonštračnom objekte (DO) Husárik. Technológia obnovy „sejbou vo vegetačných bunkách“ sa ukazuje ako jeden z vhodných postupov umelej obnovy lesa najmä pri nedostatku kvalitného sadbového materiálu pri rozsiahlych kalamitných holinách. Nie je nákladná a náročnejšia ako samotná výsadba a nehrozí pri nej žiadna deformácia koreňového systému, ktorej sa často nevyhneme pri výsadbách najmä voľnokorenných sadeníc.

„*Príspevok k poznaniu vplyvu termínu výsadby na prežívanie a rast lesných kultúr*“ autora I. Repáča hodnotil vplyv termínu výsadby voľnokorenných a krytokorenných sadeníc smreka, borovice a buka. Výsledky potvrdili vplyv druhu dreviny a podmienok prostredia, priebehu zimného počasia na možnosť rozsiahlejšieho využitia jesenného termínu výsadby, najmä smreka.

V ďalšom príspevku na tému „*Obnova lesných porastov poškodených kalamitami na území košických lesov*“ autori T.

Róth, J. Tomašík a M. Matúš z ML Košice, a. s. upozornili na narastajúce prejavy klimatických zmien v lesníctve, ktoré začínajú podstatne ovplyvňovať lesnú prevádzku a ekonomickú stabilitu lesného podniku v Košiciach. Kľúčovým škodlivým činiteľom v pásme bučín Mestských lesov Košice sa po roku 2000 stáva vietor. Priblížili preto skúsenosti a odporúčania pre obnovu lesných porastov poškodených kalamitami s prihliadnutím na zásady prírode blízkych spôsobov hospodárenia.

„*Zmeny v obnove rozpadajúcich sa smrečín na Výskumno-demonštračnom objekte Kysuce*“ predniesli autori V. Šebeň a L. Kulla (NLC - LVÚ Zvolen, Odbor lesníckej politiky, ekonomiky a manažmentu lesa). Výsledky monitoringu poukazujú na stály postupný rozpad porastov a rovnako stály bohatý potenciál prirodzenej obnovy.

Autori I. Kuneš, M. Baláš a P. Burda z ČZU Praha, Fakulta lesnícká a dřevarašská vo svojom príspevku „*Odrostky jeřábu ptačího na extrémním horském stanovišti po sedmi letech výsadby*“ prezentovali jednoznačne lepšiu prosperitu odrastkov jarabiny vtáče v porovnaní so sadbovým materiálom štandardnej veľkosti v predsadbách a podsadbách ihličnatých porastov horských oblastí.

R. Petráš, J. Mecko a M. Bošela z NLC - LVÚ Zvolen, odbor pestovania a produkcie lesa v príspevku „*Hodnotová produkcia zmiešaných smrekovo-jedľovo-bukových porastov*“ prezentovali výsledky hodnotovej produkcie dreva z opakovaných meraní na 31 trvalých výskumných plochách v Slovenskom rudohorí.

Príspevok „*Podiel cieľových stromov na kvalitatívnej produkcii bukových porastov*“ autora I. Štefančíka z NLC - LVÚ Zvolen, Odbor pestovania a produkcie lesa sa zaoberal zhnotením kvalitatívnej produkcie bukových porastov vo veku 83 až 105 rokov, ktoré boli dlhodobou (približne 50 rokov) vychovávané rozdielnymi prebierkovými metódami. Z pestovného aspektu sa najlepšie výsledky dosiahli na plochách so Štefančíkovou úrovňovou voľnou prebierkou.

„*Chradnutie jaseňov: súčasný stav a praktické aspekty*“ vo svojom príspevku prezentovali V. Longauerová, S. Papić, J. Rozsypálek a R. Longauer, CSc. (NLC - LVÚ Zvolen, odbor ochrany lesa a manažmentu zveri, Mendelova univerzita v Brně, Lesnícká a dřevarašská fakulta). Pôvodcom chradnutia jaseňov vo väčšine strednej a západnej Európy je invazívna huba *Hymenoscyphus fraxineus*, pochádzajúca z Ďalekého východu. Na udržanie jaseňa v lesných porastoch, nelesnej krajine aj sídelnej zeleni sú podľa autorov potrebné aktívne opatrenia. Je nutné hľadať, identifikovať a zachovať tolerantnejšie jedince v nárastoch, kultúrach a žrdkvinách.

Biomasa sa za posledných niekoľko rokov dostala z polohy zaujímavého alternatívneho paliva do polohy aktívneho zdroja energie pre všetky typy užívateľov. „*Pestovaniu rýchlorastúcich drevín na dendromasu v podmienkach Slovenska*“ sa z tohto dôvodu venoval M. Bartko vo svojom príspevku. Uviedol, že plantáže rýchlorastúcich drevín sú pomerne novým zdrojom biomasy, ktorých cieľom je účelová produkcia biomasy na energetické prípadne i priemyselné

Obr 1. Pohľad na niektorých účastníkov konferencie

využitie. Biomasa predstavuje pre Slovensko potenciálne veľmi výdatný čistý zdroj energie.

Základné informácie o agrolesníctve, charakteristike agrolesníckych systémov podľa štruktúrnych, funkčných, socio-ekonomických a ekologických kritérií predniesol vo svojom príspevku „*Agrolesnícké systémy v Európe a perspektíva ich využívania na Slovensku*“ J. Jankovič z NLC - LVÚ Zvolen, odbor pestovania a produkcie lesa. Cieľom príspevku bolo iniciovať odbornú diskusiu o agrolesníckych systémoch a možnostiach ich využívania a vytvárania v podmienkach Slovenska.

Príspevok „*Využitie poznatkov o vnútroekosystémových vzťahoch pri zakladaní a pestovaní lesa*“ autora V. Čabouna z NLC - LVÚ Zvolen, odbor ekológie lesa a krajiny poukázal na význam a možnosti využitia vnútroekosystémových vzťahov na rôznych úrovniach jednotlivých zložiek ekosystému, ktoré môžu byť rovnako dôležité ako stanovištné podmienky. V závere príspevku sú uvedené niektoré konkrétne poznatky získané výskumom vnútroekosystémových vzťahov v lesoch s prírodou blízkou druhovou, vekovou a priestorovou štruktúrou.

Kompletný zborník referátov v elektronickej podobe možno nájsť na adrese: http://www.nlcsk.sk/nlc_sk/publikacie_spravy/zborniky/rok-2015.aspx. V rámci konferencie sa uskutočnila exkurzia na Demonštračný objekt Husárik na Kysuciach, kde mali účastníci možnosť vidieť prvé výsledky výskumu zameraného na problematiku rekonštrukcií chradnúcich smrekových porastov.

Obr 2. Odborný výklad Ing. Anny Túčekovej, PhD. v rámci terénnej exkurzie

Na základe bohatej diskusie počas konferencie boli sformulované a prijaté závery, kde účastníci konferencie navrhujú:

- MPRV SR, ako zriaďovateľovi NLC, zahrnúť do kontraktu medzi MPRV SR a NLC na rok 2016 úlohu „Zabezpečenie kontinuity výskumu na trvalých výskumných plochách a objektoch NLC“,
- MŠVVaŠ SR, aby v kontexte Stratégie RIS3 v prioritnej osi „Podpora výskumu, vývoja a inovácií“, v čo možno najkratšom čase otvorilo a podporilo pôdohospodárske projekty aplikovaného výskumu (Národný pôdohospodársky projekt, Teaming – LignoSilva),
- NLC pokračovať v spolupráci s Lesmi SR, š. p., v dlhodobom výskume možností premien chradnúcich smrečín na DO Husárik a v spolupráci s Lesmi SR, š. p., a ďalšími lesníckymi subjektmi vyselektovať a vyhodnotiť najcennejšie poloprevádzkové a výskumné plochy zamerané na testovanie proveniencií drevín, hybridných potomstiev jedlí a produkcie intenzívnych porastov introdukovaných a domácich drevín, s cieľom naďalej poskytovať priamo aplikovateľné poznatky pre lesnícku prax.

Anna Túčeková, Jaroslav Jankovič
Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen,
T. G. Masaryka 2175/22, SK – 960 92 Zvolen,
Slovenská republika, e-mail: tucekova@nlcsk.org